

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 9ης Μαρτίου 1994 *

Στην υπόθεση C-188/92,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

TWD Textilwerke Deggendorf GmbH

και

Bundesrepublik Deutschland, εκπροσωπούμενης από τον **Bundesminister für Wirtschaft**,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς το απρόσβλητο της αποφάσεως 86/509/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 21ης Μαΐου 1986, σχετικά με τις ενισχύσεις που χορήγησαν η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και το ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας σε παραγωγό νημάτων πολυαμιδίου και πολυεστέρα εγκατεστημένο στο Deggendorf (ΕΕ 1986, L 300, σ. 34), εκ μέρους

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

του δικαιούχου των ενισχύσεων για τις οποίες πρόκειται, μετά την εκπνοή της προθεσμίας που τάσσει το άρθρο 173, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ για την άσκηση προσφυγής, καθώς και ως προς το κύρος της ανωτέρω αποφάσεως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους Ο. Due, Πρόεδρο, J. C. Moitinho de Almeida και M. Díez de Velasco, προέδρους τμήματος, Κ. Ν. Κακούρη, R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias (εισηγητή), F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn και J. L. Murray, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η εταιρία TWD Textilwerke Deggendorf GmbH, εκπροσωπούμενη από τον Walter Forstner, δικηγόρο Deggendorf, επικουρούμενο από τον καθηγητή Michael Schweitzer,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Ernst Röder, Ministerialrat στο ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, και τον Claus-Dieter Quassowski, Regierungsdirektor στο ίδιο Υπουργείο,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Philippe Pouzoulet, υποδιευθυντή στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Jean-Louis Falconi, γραμματέα στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Antonino Abate, κύριο νομικό σύμβουλο, και τον Claus Michael Harpe, εθνικό υπάλληλο αποσπασμένο στην Επιτροπή στα πλαίσια των ανταλλαγών μεταξύ υπαλλήλων των Κοινοτήτων και εθνικών υπαλλήλων, επικουρούμενους από τον καθηγητή Meinhard Hilf του Πανεπιστημίου του Αμβούργου,

λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις της TWD Textilwerke Deggendorf GmbH, εκπροσωπούμενης από τον Karl-Heinz Schupp, δικηγόρο Deggendorf, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον Antonino Abate, επικουρούμενο από τον Bernd Langeheine, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, κατά τη συνεδρίαση της 29ης Ιουνίου 1993,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Σεπτεμβρίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με Διάταξη της 18ης Μαρτίου 1992, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 12 Μαΐου 1992, το Oberverwaltungsgericht της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς το αβρόσβλητο της αποφάσεως 86/509/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 21ης Μαΐου 1986, σχετικά με τις ενισχύσεις που χορήγησαν η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και το ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας σε παραγωγό νημάτων πολυαμιδίου και πολυεστέρα εγκατεστημένο στο Deggendorf (ΕΕ 1986, L 300, σ. 34), εκ μέρους του δικαιούχου των ενισχύσεων για τις οποίες πρόκειται, μετά την εκπνοή της προθεσμίας που τάσσει το άρθρο 173, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ για την άσκηση προσφυγής, καθώς και ως προς το κύρος της ανωτέρω αποφάσεως.

- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκλυψαν στο πλαίσιο της εκδικάσεως διαφοράς μεταξύ της γερμανικής επιχειρήσεως TWD Textilwerke Deggendorf GmbH (εφεξής: εταιρία TWD) και του γερμανικού Υπουργείου Οικονομίας. Η ανωτέρω επιχείρηση, παραγωγός νημάτων πολυαμιδίου και πολυεστέρα, έλαβε κατά τα έτη 1981 έως 1983 από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στα πλαίσια του κοινού προγράμματος περιφερειακών ενισχύσεων της Ομοσπονδιακής Κυβερνήσεως και των ομοσπόνδων κρατών και του βαναρικού προγράμματος περιφερειακών ενισχύσεων, επιδοτήσεις, μεταξύ των οποίων ποσό ύψους 6,12 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων (DM). Η συγκεκριμένη αυτή επιδότηση χορηγήθηκε δυνάμει πιστοποιητικών που εξέδωσε με αποφάσεις το ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας στηριζόμενο στο άρθρο 2 του γερμανικού νόμου περί πριμοδοτήσεως των επενδύσεων.
- 3 Επειδή η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν της κοινοποίησε κανένα από τα μέτρα αυτά, η Επιτροπή κίνησε το 1985 τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, μετά το πέρας της οποίας εξέδωσε την προαναφερθείσα απόφαση 86/509/ΕΟΚ. Με την απόφαση, η οποία απευθυνόταν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η χορήγηση ενισχύσεων σε παραγωγό νημάτων πολυαμιδίου και πολυεστέρα εγκατεστημένου στο Deggendorf — εν προκειμένω στην εταιρία TWD — έγινε κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης και, ως εκ τούτου, ήταν παράνομη. Η Επιτροπή αποφάσισε ότι, επιπλέον, οι εν λόγω ενισχύσεις δεν συμβιβάζονταν με την κοινή αγορά δυνάμει του άρθρου 92 της Συνθήκης. Κατόπιν αυτού, κάλεσε την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να αξιώσει την επιστροφή των ενισχύσεων.
- 4 Με έγγραφο της 1ης Σεπτεμβρίου 1986, το ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας απέστειλε στην εταιρία TWD προς ενημέρωσή της αντίγραφο της αποφάσεως 86/509/ΕΟΚ, διευκρινίζοντας ότι υπήρχε δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής κατά της οικείας αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης. Την απόφαση δεν προσέβαλαν ενώπιον του Δικαστηρίου ούτε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ούτε η εταιρία TWD.
- 5 Με απόφαση της 19ης Μαρτίου 1987, το ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας ανακάλεσε τα πιστοποιητικά που είχε εκδώσει δυνάμει του άρθρου 2 του

νόμου περί προμηδοτήσεως των επενδύσεων, ο οποίος αποτελούσε τη νομική βάση των ομοσπονδιακών επιδοτήσεων, με το αιτιολογικό ότι ήταν παράνομες και έπρεπε να επιστραφούν σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής.

- 6 Στις 16 Απριλίου 1987, η εταιρία TWD προσέβαλε την ανωτέρω απόφαση ενώπιον του Verwaltungsgericht της Κολωνίας, το οποίο απέρριψε την προσφυγή με απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 1989.

- 7 Στις 21 Φεβρουαρίου 1990, η εταιρία TWD άσκησε έφεση κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του Oberverwaltungsgericht του ομοσπόνδου κράτους της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας. Η εταιρία υποστήριξε, ιδίως, ότι οι προμηδοτήσεις για επενδύσεις που έλαβε από το 1981 έως το 1983 συμβιβάζονταν εν μέρει προς την κοινή αγορά, με αποτέλεσμα η απόφαση 86/509 της Επιτροπής να είναι παράνομη μόνο μερικώς. Κατά την άποψη της εταιρίας, η έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως μπορούσε να προβληθεί ακόμη και μετά την εκπνοή της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 173, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης.

- 8 Στην αλληλουχία αυτή, το εθνικό δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
 - «1) Δεσμεύεται το εθνικό δικαστήριο από απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που ελήφθη βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, όταν επιλαμβάνεται προσφυγής, αφορώσας την εκτέλεση αυτής της αποφάσεως από τις εθνικές αρχές, την οποία άσκησε ο λαβών τις ενισχύσεις και αποδέκτης των εκτελεστικών μέτρων, προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι η απόφαση της Επιτροπής είναι παράνομη, και εφόσον ο λαβών τις ενισχύσεις, μολονότι ενημερώθηκε εγγράφως από το κράτος μέλος για την απόφαση της Επιτροπής, δεν άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής βάσει του άρθρου 173, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ ή δεν την άσκησε εμπρόθεσμα;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Είναι ολικώς ή μερικώς άκυρη η απόφαση 86/509/ΕΟΚ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 21ης Μαΐου 1986 (ΕΕ 1986, L 300, σ. 34), λόγω του ότι οι χορηγηθείσες ενισχύσεις, παρά την αντίθετη άποψη της Επιτροπής, συμβιβάζονται ολικώς ή μερικώς με την κοινή αγορά»;

9 Με τη Διάταξη περί παραπομπής, το εθνικό δικαστήριο υπογραμμίζει ότι το βάσιμο της εκκρεμούς ενώπιόν του προσφυγής εξαρτάται από το κύρος της προαναφερθείσας αποφάσεως της Επιτροπής, ζήτημα, πάντως, το οποίο τίθεται μόνο σε περίπτωση κατά την οποία το εθνικό δικαστήριο θα μπορούσε να λάβει, ενδεχομένως, υπόψη την έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως, παρά την εκπνοή της προβλεπόμενης στο άρθρο 173, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής. Υπό την έννοια αυτή, το δεύτερο ερώτημα τίθεται μόνο σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως επί του πρώτου, το οποίο προτάσσεται.

Επί του πρώτου ερωτήματος

10 Το ζήτημα που τίθεται ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου έγκειται στο αν, ενόψει των πραγματικών και νομικών περιστατικών της υποθέσεως της κυρίας δίκης, η προσφεύγουσα εταιρία απώλεσε ή όχι, λόγω μη έγκαιρης προβολής του, το δικαίωμά της να επικαλεστεί την έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως ως λόγον ακυρώσεως της διοικητικής πράξεως με την οποία η εθνική αρχή, σε εκτέλεση της αποφάσεως της Επιτροπής, ανακάλεσε τα πιστοποιητικά στα οποία στηρίζονται νομικώς οι επιδοτήσεις που της είχε χορηγήσει.

11 Το εθνικό δικαστήριο τονίζει ότι η προσφεύγουσα της κυρίας δίκης εταιρία, δικαιούχος της ενισχύσεως που υπήρξε αντικείμενο της αποφάσεως της Επιτροπής, δεν την προσέβαλε ενώπιον του Δικαστηρίου, μολονότι το

Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας της απέστειλε αντίγραφο της εν λόγω αποφάσεως και της επισήμανε ρητώς ότι είχε το δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου.

- 12 Για την απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα επιβάλλεται να ληφθούν υπόψη τα ανωτέρω περιστατικά.
- 13 Υπενθυμίζεται, κατ' αρχάς, η πάγια νομολογία, σύμφωνα με την οποία απόφαση η οποία δεν προσβλήθηκε από τον αποδέκτη της εντός των προβλεπόμενων στο άρθρο 173 της Συνθήκης προθεσμιών καθίσταται अपρόσβλητη έναντι τούτου (βλ. εν πρώτοις, απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 1965 στην υπόθεση 20/65, Collotti κατά Δικαστήριου, Slg. 1965, σ. 1045).
- 14 Ακολούθως, υπενθυμίζεται ότι η εταιρία, δικαιούχος ατομικής ενισχύσεως που αποτελεί αντικείμενο αποφάσεως της Επιτροπής, εκδοθείσας βάσει του άρθρου 93 της Συνθήκης, έχει το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεώς της, δυνάμει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, έστω και αν η απόφαση απευθύνεται σε κράτος μέλος (απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1980 στην υπόθεση 730/79, Philip Morris κατά Επιτροπής, Slg. 1980, σ. 2671). Δυνάμει του τρίτου εδαφίου του ίδιου άρθρου, η εκπνοή της προβλεπόμενης σ' αυτό δικονομικής προθεσμίας έχει ως συνέπεια την απώλεια του συναφούς δικαιώματος τόσο της επιχειρήσεως όσο και του κράτους μέλους αποδέκτη της αποφάσεως.
- 15 Κατά πάγια νομολογία, τα κράτη μέλη δεν δικαιολογούνται να αμφισβητήσουν το κύρος αποφάσεως που τους απευθύνθηκε βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, μετά την εκπνοή της τασσομένης στο άρθρο 173, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης προθεσμίας (βλ. αποφάσεις της 12ης Οκτωβρίου 1978 στην υπόθεση 156/77, Επιτροπή κατά Βελγίου, Slg. 1978, σ. 1881, και της 10ης Ιουνίου 1993 στην υπόθεση C-183/91, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1993, σ. I-3131).

- 16 Αποκλείοντας την περίπτωση το κράτος μέλος, αποδέκτης αποφάσεως εκδοθείσας δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης, να μπορεί να αμφισβητήσει το κύρος της, στα πλαίσια της προβλεπόμενης από το δεύτερο εδάφιο της ίδιας διατάξεως προσφυγής λόγω παραβάσεως, η σχετική νομολογία θεμελιώνεται ιδίως στο ότι οι δικονομικές προθεσμίες αποσκοπούν στην προστασία της ασφαλείας δικαίου, αποφευγομένης της επ' αόριστον αμφισβητήσεως των κοινοτικών πράξεων που έχουν έννομες συνέπειες.
- 17 Οι ίδιες επιτακτικές ανάγκες ασφαλείας δικαίου οδηγούν στον αποκλεισμό της δυνατότητας του δικαιούχου ενισχύσεως, η οποία αποτελεί αντικείμενο αποφάσεως της Επιτροπής εκδοθείσας βάσει του άρθρου 93 της Συνθήκης, ο οποίος είχε το δικαίωμα προσβολής της οικείας αποφάσεως αλλά άφησε να παρέλθει άπρακτη η προβλεπόμενη συναφώς στο άρθρο 173, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης αποσβεστική προθεσμία, να αμφισβητήσει τη νομιμότητά της ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων στα πλαίσια προσφυγής κατά των μέτρων που έλαβαν οι εθνικές αρχές σε εκτέλεσή της.
- 18 Πράγματι, τυχόν αναγνώριση στον ενδιαφερόμενο της δυνατότητας να εναντιωθεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, υπό τις προαναφερθείσες περιστάσεις, επικαλούμενος την έλλειψη νομιμότητάς της, ισοδυναμεί με αναγνώριση υπέρ αυτού της ευχερείας να παρακάμψει το απρόσβλητο της έναντι αυτού αποφάσεως μετά την εκπνοή των προθεσμιών ασκήσεως προσφυγής.
- 19 Ασφαλώς, με την απόφαση της 21ης Μαΐου 1987 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 133/85, 134/85, 135/85 και 136/85, Walter Rau Lebensmittelwerke κ.λπ. (Συλλογή 1987, σ. 2289), στην οποία αναφέρθηκε η Γαλλική Κυβέρνηση με τις παρατηρήσεις της, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η δυνατότητα ασκήσεως ευθείας προσφυγής, δυνάμει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, κατ' αποφάσεως κοινοτικού οργάνου δεν αποκλείει τη δυνατότητα προσβολής ενώπιον εθνικού δικαστηρίου πράξεως εθνικής αρχής περι εκτελέσεως της εν λόγω αποφάσεως, με τον ισχυρισμό ότι η τελευταία είναι παράνομη.

- 20 Όπως, όμως, προκύπτει από την έκθεση ακροατηρίου επί των εν λόγω υποθέσεων, οι προσφεύγουσες της κυρίας δίκης άσκησαν, η κάθε μια χωριστά, ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή ακυρώσεως της σχετικής αποφάσεως. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε, αλλ' ούτε όφειλε να αποφανθεί με την προαναφερθείσα απόφασή του, επί των συνεπειών της απωλείας του δικαιώματος λόγω παρελεύσεως των προθεσμιών ασκήσεως προσφυγής. Του σημείου αυτού ακριβώς άπτεται το υποβληθέν από το εθνικό δικαστήριο ερώτημα στα πλαίσια της παρούσας υποθέσεως.
- 21 Η παρούσα υπόθεση διακρίνεται περαιτέρω από εκείνη επ' ευκαιρία της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1983 στην υπόθεση 216/82, Universität Hamburg (Συλλογή 1983, σ. 2771).
- 22 Με την προαναφερθείσα απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο υποβαλόν αίτηση για την παροχή δασμολογικής απαλλαγής που απορρίφθηκε με πράξη, την οποία εξέδωσαν οι εθνικές αρχές στηριζόμενες σε απόφαση της Επιτροπής προς όλα τα κράτη μέλη, πρέπει να έχει τη δυνατότητα, στο πλαίσιο προσφυγής ασκουμένης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο κατά της απορρίψεως της αιτήσεώς του, να προβάλει την έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως της Επιτροπής στην οποία στηρίχθηκε η εθνική απόφαση και της οποίας ήταν ο αποδέκτης.
- 23 Με την απόφασή του, το Δικαστήριο έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η απόρριψη εκ μέρους των εθνικών αρχών της αιτήσεως αποτελούσε τη μόνη πράξη που απευθυνόταν ευθέως στον ενδιαφερόμενο, της οποίας έπρεπε κατ' ανάγκη να λάβει γνώση εγκαίρως και την οποία μπορούσε να προσβάλει δικαστικώς χωρίς να προσκρούσει σε δυσχέρειες για να αποδείξει το έννομο συμφέρον του. Το Δικαστήριο έκρινε ότι, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, τη δυνατότητα προβολής της ελλείψεως νομιμότητας της αποφάσεως της Επιτροπής επέβαλε μια γενική αρχή του δικαίου της οποίας έκφραση είναι το άρθρο 184 της Συνθήκης ΕΟΚ, ήτοι η αρχή που διασφαλίζει στους διαδίκους το δικαίωμα να αμφισβητήσουν, προκειμένου να επιτύχουν την ακύρωση αποφάσεως που τους αφορά άμεσα και ατομικά, το κύρος προγενεστέρων πράξεων των κοινοτικών οργάνων που αποτέλεσαν τη νομική βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως, εφόσον ο συγκεκριμένος διάδικος δεν διαθέτει

το δικαίωμα να ασκήσει, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης, ευθεία προσφυγή κατά των εν λόγω πράξεων, τις συνέπειες των οποίων υφίσταται χωρίς να είναι σε θέση να ζητήσει την ακύρωσή τους (βλ. απόφαση της 6ης Μαρτίου 1979 στην υπόθεση 92/78, *Simmenthal* κατά Επιτροπής, Slg. 1979, σ. 777).

- 24 Πάντως, στην παρούσα υπόθεση διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα της κυρίας δίκης ενημερώθηκε πλήρως για την απόφαση της Επιτροπής και δεν χωρεί αμφιβολία ότι είχε τη δυνατότητα να την προσβάλει δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης.
- 25 Από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων προκύπτει ότι, ενόψει των πραγματικών και νομικών περιστατικών της υποθέσεως της κυρίας δίκης, το απρόσβλητο της αποφάσεως που εξέδωσε η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 93 της Συνθήκης και αφορά τη δικαιούχο της ενισχύσεως επιχείρηση δεσμεύει το εθνικό δικαστήριο δυνάμει της αρχής της ασφαλείας δικαίου.
- 26 Επομένως, στο υποβληθέν πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το εθνικό δικαστήριο δεσμεύεται από απόφαση που εξέδωσε η Επιτροπή στηριζόμενη στο άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, όταν επιλαμβάνεται προσφυγής, αφορώσας την εκτέλεση της ανωτέρω αποφάσεως εκ μέρους των εθνικών αρχών, την οποία άσκησε ο δικαιούχος ενισχύσεων και αποδέκτης των εκτελεστικών μέτρων, προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι η απόφαση της Επιτροπής στερείται νομιμότητας, και εφόσον ο εν λόγω αποδέκτης των ενισχύσεων, μολονότι ενημερώθηκε εγγράφως από το κράτος μέλος για την απόφαση της Επιτροπής, δεν άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως βάσει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, ή δεν την άσκησε εντός των τασσομένων προθεσμιών.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 27 Επειδή το δεύτερο ερώτημα του εθνικού δικαστηρίου υποβλήθηκε μόνο για την περίπτωση αρνητικής απαντήσεως επί του πρώτου, παρέλκει η απάντηση επ' αυτού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 28 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γερμανική και Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει έναντι των διαδίκων της κυρίας δίκης τον χαρακτήρα παρεπιπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με Διάταξη της 18ης Μαρτίου 1992, το Oberverwaltungsgericht του ομοσπόνδου κράτους της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας, αποφαινεται:

Το εθνικό δικαστήριο δεσμεύεται από απόφαση που εξέδωσε η Επιτροπή στηριζόμενη στο άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, όταν επιλαμβάνεται προσφυγής, αφορώσας την εκτέλεση της ανωτέρω αποφάσεως εκ μέρους των εθνικών αρχών, την οποία άσκησε ο δικαιούχος ενισχύσεων και αποδέκτης των εκτελεστικών μέτρων, προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι η απόφαση της

Επιτροπής στερείται νομιμότητα, και εφόσον ο εν λόγω αποδέκτης των ενισχύσεων, μολονότι ενημερώθηκε εγγράφως από το κράτος μέλος για την απόφαση της Επιτροπής, δεν άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως βάσει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, ή δεν την άσκησε εντός των τασσομένων προθεσμιών.

Due	Moitinho de Almeida	Díez de Velasco	Κακούρης
Joliet	Schockweiler	Rodríguez Iglesias	
Grévisse	Zuleeg	Kapteyn	Murray

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Μαρτίου 1994.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

O. Due